

11

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-30 Δεκεμβρίου 1970 / Δεκεμβρίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Κελεμῆσι...
(παιλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Σοκίων,
Νομοῦ Ἀϊδινίου - μικρᾶς Ἀσίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Γεωργίου
Κρόκος..... ἐπάγγελμα Διδάκτορας
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Μαυρατζαῖοι - Σάμου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον Εἰς Μαυρατζαίου 2.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Νικόλαος Χατζημανώλης

.....
ἡλικία... 83... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀχράμματος
.....
τόπος καταγωγῆς Κελεμῆσι - Δ
Σοκίων ἐξ οὗ ἐξελασμένη ἐκείνη εἰς Σάμον τὸ 1922

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Αἱ εὐφοροὶ περιοχαὶ εἰς
ἡδριάδος τοῦ Μαιάνδρου, χωρισμένα εἰς καλλι-
ερχειμούς (σπορά) καὶ μη (βοσκήν ποιμνίων).
Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ἦρχον χωριστὰ περιοχαὶ.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ὀλίγαι εἰς χωρικοὺς καὶ αἱ περιεσσότεραι εἰς γαιοκτή-
μονας Ἕλληνας καὶ Τούρκους.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διαγεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν εἰς ἑν ἔρχα-
ζονται τὰ ἔχχαρα τέκνα αὐτοῦ διανέμεται μετὰ
τὸν θάνατον αὐτοῦ.

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ἡσχολοῦντο παρεργῶς καὶ εἰς τὴν γεωργίαν οἱ τεχνῖται.
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ παῖους ὅρους ὥς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; εἰς τὰ κτήματα τῶν γαιοκτημόνων ἐργάζοντο χωρικοὶ ἐντόγιοι καὶ ξένοι καὶ ὡς ἄτομα καὶ μετὰς οἰκογενείας των.
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ξενόκοιοι Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; καμυλὴ ὡς ἀνεκμημένων.
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; εἰς εἶδος.
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς ἐντόγιοι καὶ ξένοι (ξάμιοι), πληρωνόμενοι εἰς χρήμα, ἀλλὰ καὶ εἰς εἶδος.
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ναί. Προήρχοντο ἀπὸ τοῦ ἐντόγιου τοῦ μὴ ἐξημιτομένου τὴν εὐδυνὴν τοῦ μισακάρι (ξενόκοιο).
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνευρέσιν ἐργασίας ; Εὐρίεκον ἐργασίαν εἰς τὴν περιόχῃ των.
- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. Ναί... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Διὰ τὰς λοιπὰς περιήτων εἰς ὑπῆρχον μόνιμοι ἐξαχχελματῖαι.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Δὲν ἐλιπαίνοντο τὰ χωράφια μόνον καὶς τῆς καλαμῖας καὶ τῶν θάμνων ἐχίνετο....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Μετὰ τὸ 1940.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ἀπὸ τὸ 1912 ὅτε διετέλεσεν τὸ γερμανικὸν ἄροτρον ὅπερ εἶχε διατελέσῃ τὸ ξύλινον τὸ 1902

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποίᾳ κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Εἰς πάντα τὰ κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται τὸ μονόφτερον σιδηροῦν τοῦ ὀρειοῦ ἢ ἡρομῆδεια ἐχίνετο ἀπὸ τὰ τοιαῦτα κατεσκευάζετο εἰς τὰ ἐργοστάσια.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Μετὰ τὸ 1945
3) Μηχανὴ θερισμοῦ Ἀπὸ τοῦ 1902, ἐντεκευάετο τὸ 1912

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Ἀγὸ τὸ 1912.

5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ. Ἀγὸ τὸ 1912.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Τὸ ξύλινον παλαιὸν ἄροτρον κατασκευάζον

Τουρκοὶ εἰδικοὶ οἱ ταχτατζήδες.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; Εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ σημερινὸ ὅσον ἔχει διατηρηθῇ ὁμοιάζει μὲ τὸ ση' κεῖθ. 3.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν εξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφορές, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων· δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. Ἰχθυογραφή-
σατε ἢ φωτογράφησατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, εἰάν
εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Δι' ὅλα τὰ εἶδη χωραφίων ἐκρηγαιμοιοῖτο
ἐὺς αὐτὴς μορφῆς ὑνί (ντεμῖρ).

υποκαταστάτω, ὑποκαταστάτω, ὑποκαταστάτω, ὑποκαταστάτω
ὑνί (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης)
ὑνί (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης)

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; **Στενοκακρον.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,

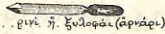
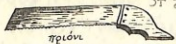

ὑνί (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης) (νότης)

Εἰς τὸ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο ἐκ ξύλου
Εἰς τὸ Γερμανικόν (ἐνδιαμέσον - ὅρα ἐρῶ τ. εἰ)
ἦτο ἐκ μαντερίου

- 7) Ἔργαλεα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)

Διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου ἐκρηγαι-
μοιοῦντο σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι.

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. **Πρὸ τοῦ 1900 μόνον βόες. Ἀργότερον βόες καὶ ἄλλα.**

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἐν : **παντοτε δύο ζῶα.**

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; **ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζέυλια κλπ.).

Τὸν ὁ παλαιότερος βόαν καὶ ὁ σημερινὸς ζυγός ὁ χεῖροποιούμενος εἰς τὸν τόπον εἶναι τῆς μορφῆς τοῦ ἡ ἀριστερῆς ἂνωτέρω.

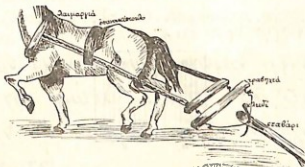
10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

ὁσαύτως καὶ αἱ ζεύλα.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), πρὸσδένεται, δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Λέγεται κουλλούρα καὶ εἶναι ξύκινος.**

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζῶου ; **παντοτε χεῖροποιούνται δύο ζῶα.**
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τοῦ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; **ἡ κουλλούρα πρὸσδένεται εἰς τὸν ζυγόν μέ σκάνιν καὶ εἰς τὸ σταβάρι τοῦ ἄροτροῦ ἡσπάζεται μέ τὸ κατακείδελ.**

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ,
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. Τὸ ἄλογο, φορᾷ τὸν χιᾶκᾶ
(καλάρι) ὃ δηρὸς συνδέεται μετὰ ἀλλυεῖδες μετὰ τὸν
ὀριεῖο συχο τὰς ἀλλυεῖδας κρατᾷ ὑψηλὰ τὸ
ἐξανωκλήρουλο (ξανωχόμι) - Εἰκὼν ὡς κατωτέρω

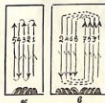

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμεραν): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ὠργωνοῦν ἄνδρες (ἰδιοκτῆται - μισθοφόροι - παραχρῆσται) γυναῖκες ὅχι

[illegible]

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);
- Μὲ τὸ ξυλινὸ ἄροτρον ἐγίνετο κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἄροτρον μετὰ τὸ μονόφυτερον διεγροῦν (ἐνὸ κλάδι) ἐγίνετο περιφερειακῶς.
- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσθράδες κ.λ.π.); ἐγίνετο εἰς λωρίδας (σαχιά) χωρίζομένας καθέτως μετὰ σποριάς.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; Ναί

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; Πάντοτε ἐγίνετο μετὰ τὸ ἄροτρον οἱ λαχοὶ ἦσαν φυτευμένοι ἀμμήλια.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὄνι ἐγίνετο καθέτως εἰς βάθος 20 περίπου ἑκατοστῶν.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς ἀγὰντα τὰ ὀργώματα ἐχίνετο
χρῆμεις τοῦ αὐτοῦ τρόπου.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Διὰ τὴν σποράν τῶν Δημητριακῶν ἐχίνετο ἓνα ὀργῶμα ἡρὶν βρέξῃ καὶ
μετὰ τὰς πρῶτας βροχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου σφένονταν τὸ χωράφι καὶ ξαναοργώνονταν
εἰς αὐτὰ.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)
ἓνα ὀργῶμα τὸν Σεπτέμβριον, δεύτερον τὸν Μάρτιον
καὶ ἀμέσως φύτευμα, μετὰ δὲ τοῦτο εἰς αὐτὰ
εἰς αὐτὰ.....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
Μετὰ σποράν 8-10 χρόνων ἔμεναν εἰς ἀγρὰ ἀναθεῖν
2-3 ἔτη.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Ἐξάκι. ἀγὰνται εἰς ἑρῶντιν. 1 καὶ 2.....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; χρῆσις ὀργάνου
μετὰ κατὰ τὴν σποράν σκεύη ἦσαν τὸ
δισάκι (χειμῆς), οἱ βακκοῦλες κ.λ.π......

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργῶμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

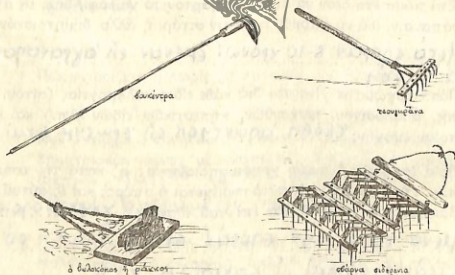
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; τὸ σκεῦος.....

τὰ καρφία διὰ τὸ ζυγαίετρο, καὶ κέντρα διὰ καθάρισμα τοῦ κλακίου, ὕνιου κ.λ.η......

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Μετὰ τὸ ὄργωμα γίνεται σβάρνισμα τοῦ χωραφιοῦ......

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαίαι. (Παρόπιθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφὴ τῶν μερῶν ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ γίνεται μετὰ τσάπα καὶ δικελιδέκοιο......

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
 'Ο κασμάς, ἡ τσάρα, τὸ ἐκαλιετῆρι (μικρὴ τσάρα)
 τὸ δίκέλι, τὸ ζυνάρι.

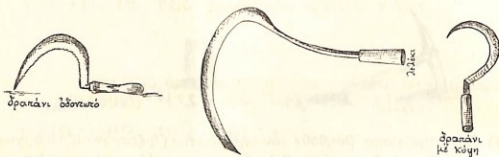
- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγαν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
 κανεν, ὁ ζευχᾶς ὁ δύνάτο μόνος νὰ φέρῃ
 εἰς γέρας τῇ ἐργασίᾳ τοῦ ὄργωματος.
- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους. Τὰ ὀσπρία ἐσπέρνοντο εἰς ξυνάτα χω-
 ράφια, ἢ δὲ σπορὰ καὶ καλλιέργεια τούτων
 ἐχίνετο ὅπως καὶ τῶν δημητριακῶν.
- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Διὰ ρόβια (δὲν ἐσημενοί
 ἄλλας τροφὰς ζώων) ἐκρηγμοιοιοῦντο δυνατὰ καὶ
 καθαρά ἁγὰ ζιζάνια χωράφια.
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια, ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. Ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἐχίνετο διὰ
 σπορᾶς κατ' αὐλάκας, χωρὶς πρασιῆς καὶ ἄννυδες.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Παλαιότερα μέ-
δρεπάνια (ξύμα 1) Ἀπὸ τοῦ 1912 με μηχανές

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΔΕΝ ἦσαν ἕτερα γλῶσση τοῦ γλῶσσου 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ΔΕΝ ἐθερίζοντο χόρτο.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ἡ λεπίς ἦτο ὀδοντωτή.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ ξύλινου σιδηροῦς σκελετοῦ δὲν εἶχε ἰδιαίτερον ὄνομα.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) τὰ ἀριστικά ἔρχαλεῖα κατεσκεύαζον οἱ σιδιουρῆχοι (χύτες).....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰς χειράς, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) τὰ δημητριακά καὶ μερικά ὄσπρια ἐκρίζοντο ἐκρίζωνοντο ἢ ρόβη καὶ τὰ ὄσπρια.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ἐθερίζοντο 30-40 ἑκατοστὰ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....
ἐλέγοντο μηδάρια (σημαζόμενα)

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χειρῆς, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Δὲν ἀκολουθοῦν ἄλλα πρόσωπα οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἔκαναν μεγάλα δεμάτια, τὰ λεγόμενα τιστέδες.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρῆς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) οἱ χειρῆς ἔτο-
ποθετοῦνται ὁμοῦ καὶ ἔκαναν τοὺς τιστέ-
δες αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν πρὸς τὴν αὐτὴν
διεύθυνσιν.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ. 150-200 Ἀγὸ αὐτοῦ. ἔκταναν ἕνα
κοῦράκι. Τὰ κοῦράκια τοποθετοῦμενα εἰς ζύλα ἔεϋροντο
ὕψος τῶν βοῶν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀλωναίου.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; θερίζουν μόνον
ἄνδρες, ἐκτὸς τῶν ἐντολήων ἔρχοντο καὶ
ῥάμιοι θερισταί.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ἡμείβοντο κατ' ἀγο-
ρήν με τὸ στέμμα. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἴτο εἰς
εἶδος παρήκετο φαγητὸν ἡμῶν τοῦ ἰδιοκτήτου
(διὰ 500 στέμματα ἡμείβοντο με 10 καμυλῆς
εἶτου).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; εἰς τὴν ἀριστε-
ρὰν τῶν χεῖρα ἔφερον μίαν καλτσα δέν
ἡρωφύλακτον τὴν μέσῃ των.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Δὲν ἔδιδετο προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς διὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ θερισμοῦ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Τραγουδοῦσαν, ἀλλὰ τραγούδια ἄεκα μέ τὸν θερισμὸν, ἄνευ λαογραφικῆς χροῆς.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινες τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺν ἢ ψάθαι, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει, σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἀφήνουν ἓνα μέρος

τοῦ χωραφιοῦ σήμερον σταυροῦ ἀθήριστον.

Τὸ ἀφήνουν χιὰ τοὺς μῆσακτείδες (κοκολογάδες)

στοὺς ὀρειοὺς δίνουν καὶ ἀπὸ ἓνα τιστέ

χιὰ ευχάριο. Στοὺς θεριστὰν σερβίρουν

γοτὰ καὶ λουκουμάδες.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Δὲν ἔξενοντο τὰ

θερισμένα στάχυα ἔχινοντο τιστέδες, ξηραίνοντο

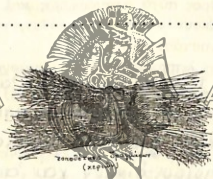
ἔξινοντο ἔξινοντο ἐπὶ τὸν ἥλιον καὶ

κατόρην ἔχινοντο κοζάκια τὰ ὀρεῖα ἔούρνοντο ἐπὶ ἀλώνια (ἑρώτημα β' 5 - σελ. 14).

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Λέν' ἐγίνετο δεμάτιασμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν μέχρι τὴν ἡμέραν τοῦ κοζακιασματος.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἀπὸ τὸ 1908
 ἡ σπορά γίνεται κατὰ αὐλακίαις τὸ πρῶτον
 δεκαήμερον τοῦ Μαρτίου.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν.
 Ἡ ἐξαγωγή ἐγίνετο μὲ τὸ ἄροτρον κατὰ
 τὰ τέλη Μαΐου.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, πριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 καί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.
 Ὁχι. Ἡ διατροφή τῶν ζώων τὸν χειμῶνα
 ἐγίνετο μὲ ἄχυρον, βρώμην, κριθὴν καὶ
 ρόβην.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ά.). Δὲν ἐθερίζετο.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....
.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι κατὰ κοσάκια
ευρόμενα ὑπὸ βοῶν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὅπως καθορισμένος τρόπος τοποθετήσεως ;

Ὁ χώρος λέγεται θεμωνιά καὶ τοποθετοῦνται
εἰς αὐτόν κατὰ κυκλικὰς εἰβας.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκωθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ;

Ἐπῆρχεν ἀπὸ ἀνέκωθεν

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; τὸ ἀλώνι κατεσκευάζετο ἔξω τοῦ χωρίου, ἐντὸς τῶν εὐτοβωλῶνων καὶ εἰς μέγ. ὄρου ἐνύδαχε ὁ ἀέρας.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

κάθε οἰκογένεια εἰς τὸ κτῆμα τῆς
εἶχεν τὸ ἰδικὸν τῆς ἀλώνου

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

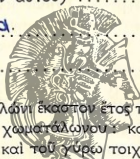
Ἀπὸ ἀρχαῖς Ἰουλίου μέχρι μέγα Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμοῦ.

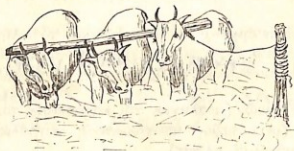
ἐκτετεταμένον καθαρισμός καὶ καθαρισμός
τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ τοῦ γύρω χώρου.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ΔΕΝ ΕΧΙΝΕΤΟ.

εἰς ὠρισμένην ἡμέραν, ἀλλὰ τὸ ἀλώνισμα
ἤρχισε καθ' ἡμέραν εἰς τὰς 10 π.μ. καὶ ἐληγατο
εἰς τὰς 4 μ.μ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
Δὲν ὑπῆρχεν ἀλωνοεργατοὶ, ἀλλ' ἀγλῶνοντο οἱ
στάχυες κυκλικῶς γύρω ἐπὶ ἀλώνι, μεταφε-
ρόμενοι ἀπὸ τῶν ἀγλωνιῶν......

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

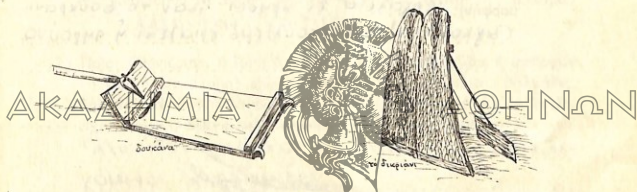
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῖς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Διὰ τὸ ἀλώνισμα ἐκρησιμοποιοῦντο μόνον
ἄλογα, τὰ ὁποῖα περιέφεροντο κυκλικῶς γύρω
ἀχυροποιεῖν τῶν σταχύων......

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειᾶς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σείραν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα ἔχον 5 κατὰ ὁμάδα ἄλωνισμοῦ. Ἐξ αὐτῶν τὰ 4 συνδέοντο δια κοινου ἑσθινίου (τεστιμὰς) ἐκμηατίζοντες ἀηλείες εἰς τὸν λαιμόν τοῦς, τὸ δὲ ἡέμητον (ἡ ντερέκα) ἔκραται διὰ ἑσθινίου αὐτὰ καὶ τὴν ντερέκα ἔκραται ὁ ἄλωνισμὸς (ἄλοχάρις).

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Δὲν ὑπάρχει νρουβένι ὀνομασία τῶν μακρινῶν ὀρεινῶν περιοχῶν ἐνθα ἔν μέρει ἐκρηγισιορηγί-
εἶτο διὰ μικρὰ ἄλωνια).

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἦρχιζε εἰς τὰς 10 π.μ. με 5 ὥς ἡροαναφέρῃ ἀλογα τὰ ὀρθοῖα ἀλῶνιζαν μέχρι τῆς 12 ὅτε τὰ ἔβγαζαν. Τὸ ἀγόρευμα 2-4 π.μ. ἀντικαθίστοῦσε αὐτὰ ἄλλη γεντὰς ἀλόγων. Τὸ αὐτὸ ἔηλα-λαμβάνετο καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας, διότι ὑπῆρχε ἀλῶνι τῶν 200 κ.μ.ηλῶν (4800 δοκίαι) τοῦ ἑκράτει καὶ 4 ἡμέρας.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἀκρὸν ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἐργαλεῖα ἐν χρήσει ἦσαν τὸ δοκράνι (ἀγκούτσα), τὸ φκούλι (μέ τρία) καὶ ἡ γηροῦνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

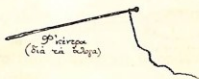
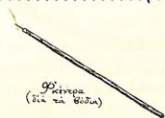
ΑΘΗΝΑΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλῶνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανῆμα τοὺς ἀκό-πους στάχυν;
Ναὶ, ρίχνει τοὺς ἀκόρους στάχυν ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ διαγράφουν τὰ ζῶα μετὰ τὸ δοκράνι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).
Ἦχι. Τὰ ὀδοντοῦσε με 5 κοινὰ μῆκους 4 μέτρων καὶ ἐπὶ ἄλλο τοῦ χερίου ἑκράτει καμουτσί.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

“ὅλα τὰ γρὸς ἀλωνισμὸν ἐτάχυα ἑτοίχε-
τοῦντο εἰς μίαν ἐτρῶσιν.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

λέγονται χαρμάνι

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες) οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβαναν τὸν ἀλωνισμόν

ἄλωνίζουσιν εἰδικοὶ μετὰ τοὺς ζῶα, λε-
χόμενοι ἄλοχαρμῆδες.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δὲν ἦτο εἰς χρῆσιν ἕτερον μέσον χωρισμοῦ
τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν. εἰς τὰ ὀρεινὰ
μόνον μέρη κοπάνισμα μετὰ ὀρεινὰ.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος κατεσκευάζετο ἀπὸ ἄχριοξυλο (ἀρχιός),
εἶχε μῆκος 1-1.5 μέτροι καὶ ἦτο στροχχυλός.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.). Τὸ κοπάνισμα διὰ τὴν φακὴν, ρεβίθια, λαδοῦρι κ.λ.η. ἐγένετο ἐν τῷ ἀλῶνι, ἐν τῇ αὐλῇ, ἐν τῷ ληνῷ (καὶ ἐν τῇ τρύφῃ).

κόπανος στρογγυλός

ξύλο κομμένον διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

τὸ ἀλάφιον

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;
Ἐγένετο ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

..... Δὲν ἔκοπανίζοντο βραχεῖς

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ἐλέγοντο τραγούδια, ἀλλ' ὅχι ἐκετικά μετὰ ἀλώνισμα ἦσαν διαφορὰ λαϊκὰ καὶ ἀνατολιτικοὶ ἄρρανεδες κυρίως

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Χρῆσις ἀλωνιστικῆς ἐγένετο τὸ 1918 ἀπὸ τῆς ἐπρομηθευθῆς ὑπὸ τῶν χωρῶν (χαϊοκτιμόνων).

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην :

θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Λέχονται χαρμάνι καὶ...

σωρεῦνται μετὰ ἀρινάκι (καρρολόι) τοῦ ὁλοίου

τὸ ὅχημα εἶναι ὡς εἰς βελίδος 26

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Ἰχθυομαρτίζοντο

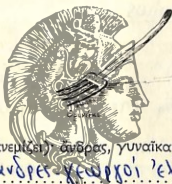
πολλοὶ εὐροχχυλοὶ εὐροὶ (λόχῳ τοῦ μεχέλου τῶν ἀλωνιῶν) καὶ λικνίζονται ἀναλόχα μετὸν καιρὸν

πρὶν τὸ λίκνισμα καρμύνονταν ἐξ ἑν κορυφῇ τοῦ εὐροῦ ἓνα, καρηλοὶ ἀπὸ ἡριέρχεται διὰ νὰ τεύρουν ἡδύες καμηλιεῖς ἦταν ὅταν χώνονταν τὸ καρηλοῖ (κριθῶρι, ἡο-σιτάρι σο).

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Τὸ ἀνέμισμα γίνεται μετὰ τὸ καρηλοῖ (ὕροιοι μετὰ τὸ κατωτέρω).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λικνῶ (ἀνέμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λικνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ; Ὅλοι οἱ ἄνδρες καρηλοὶ ἐλίκνισαν ἐλῆμκρον ὅμως καὶ λικνίσται ἐλ' ἀμοιβῇ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχυῶν, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίκνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ; Τὰ χονδρά τεμάχια σταχυῶν τοῦ ἔμεναν μετὰ τὸ λίκνισμα λέγονταν κότσωλα διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπ' αὐτῶν χινόταν δευτέρον ἀλώνισμα τὸ ὁλοῖον ἀγέδιδε καὶ ἰς καμηλιεῖς καρῶ πολλὰκις.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

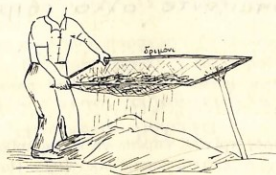
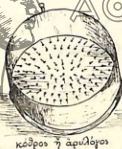
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο Ἡ Σκυζὶς διὰ τὸ δευτερον ἀλώνισμα
 χινότεχν με 12 ἄλογα εἰς 3 ὁμάδας (3 τεταίμα
 καὶ ἡ ντερέκα) ἀλώνιζοντα ευχαρόνως.
 Δέν εἶχεν ἰδιαιτερον ὄνομα τὸ ἀλώνισμα
 αὐτὸ καὶ συνηθίζετο διὰ τὸν σίτον.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;
 Ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀφο τὰ κότταλα χί-
 νόταν με τὸ δριμόνι (δερμόνι) καὶ με
 στενώτερο κόσκινο.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλαν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρά καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὁ ἑτοιμος καρπὸς ἐγίνετο εἰς τὸ φτυάρι, ἐταυρωνόταν μετὰ τοῦ καρτολοῦ τὸ ὄροδιον καὶ ἐμπεγνύετο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ.

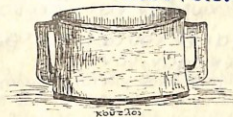
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Δὲν συνθίζοντο ἄλλα ἔθιμα.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Εἰς τριτοῦς κατεβάλλετο: α) ἡ δεκάτη εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν ἐκ

12,5% (ὡς τὸ 1914 25% λόγῳ τοῦ πολέμου). ἤρχετο ἐπὶ ἁλῶνι ὁ δεκάτις τῆς τουρκίας ὁ ὁποῖος ἐκείναις, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀγροφυλακός, ἡ μέτρησις ἐγένετο μετὰ τὴν ἀκί=12 ὀκάδας. ἔδεινε ἡ γόδειξι ἐπὶ χέωρδ, κί αὐτὸς ὑποχρεώτο νὰ μεταφέρῃ εἰς κρατικὰς ἀποθήκας τὴν ἀναλοχούσα δεκάτη καὶ νὰ τὴν παραδώῃ εἰς τοὺς ἀμνηστῆδες.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλῶνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο 4 ἡνίκια ἐπὶ ζευγάρη καὶ 1% ὡς ἡμοιβή ἐπὶ δεκάτισμα ὡς βοήθου τοῦ δεκατάρη γ) τὸ ἁλωνιάτικο καὶ τὸ λιχνιεμάτικο κατ' ἡεροκοπήν.

Μέτρα ἦσαν τὸ ἡνίκι=12 ὀκάδες καὶ ἡ καμηλιά=24 ἡνίκια.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο εἰς τὰς οἰκίας μετὰ εἰς ἀμνηστῆδες.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλῶνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; Τὸ ἄχυρον ἀποθήκευτο εἰς τὰ
ἄχυρόνταμα τῶν ἀχρῶν καὶ εἰς λάκκους οἱ ὅποιοι
ζυνοῖχοντο εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ
ἐκεῖθεν ἔβαντο μετὰ κῶμα.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; . . .

Συνήθως δὲν ἐκινετο διαλογὴ. Μερικοὶ γὰρ νῦν
ξενώριζαν καὶ ἔκοβαν τὰ μεγάλα ἐσθῆκα
καὶ ἐκ τούτων τὰ μεσάρια ἐμήματα τὰ ὅποια
ἐκοπανίζον.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ; . .

Δὲν ὑπῆρχε συνήθεια κατασκευῆς πλεκτῆς.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται,
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμμα φωτιάς λαμβάνει χώραν: α) τὸ
πᾶν (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), β) τὴν ἑσπέραν
23^{ης} Ἰουνίου (κλήδονου).

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; . . .

α) Ἡ πρώτη εἰς λαμνὴν τὸ μεσημέρι μετὰ
τὴν δευτέρην ἀνασταθεὶ ἐπὶ προσκυλίῳ τοῦ ναοῦ.
β) Ἡ δευτέρα τὸ ἑσπέρas εἰς 23^{ης} Ἰουνίου ἐπὶ
αὐλῇ τῶν συνοικισμῶν.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
Δέν είχε ιδιαίτερον όνομα ή φωτιά.

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;...

Την πυράν ανάητουν νεαροί και γαιδιά.

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποίον μέρος; Τά ξύλα, οί

θάμνοι κλπ. συλλέγονται 'από τούς ιδίους
πού'ανάητουν την πυράν 'εκ τών χύρω δαεών.
Δέν κλέβουν αυτά.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Η συγκέντρωσίς των γίνεται τας παραμονάς
δι'ομαδικών 'εξορκισμών 'πρός ευλογίαν των.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαί αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, εόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Εν τώ καψίμο του
Ίούδα 'εντός του άχυρένιου δμοιόματος
τορφέουονται βαρελότα κλπ. άκίνδυνοι 'εκρη-
κτικά ύλας είς καίρια σημεία (κεφαλή, κοιλία)
άί όηθιά 'εκρήχνονται τήν ώραν τής πυράς
δημιουργούσαι θόρυβον.

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερές)

Τήν 'εσθέραν τής 23^{ης} συνάθιζονται ηυδήμα-
τα τής πυράς μετ' άγαλλήας ποιημάτων
ζδιδάντροων, εκωητικών του 'ερωτικού
βίου τών κατοίκων τής χειτονιάς, 'όπου
ανάησεται ή πυρά.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

οὐδέν τῶν ἁνωτέρω καίγεται

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

καίγεται ἁνδρώηνοι ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα,
ἐξ ἀχύρου ραμένου ἐντὸς ὑφάεματος.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

τὸ ὁμοίωμα ὡς ἐξετέθη εἰς τὰ ἑρωτήματα!

καὶ 4 δ. καίγεται τὸ μεσημέρι τῆς λαμπρῆς
ἐν τῷ γραυλίῳ τοῦ λαοῦ, ὅταν ὁ κόσμος
ἐξερχεται ἐξ ἐκκλησιᾶς ἀπὸ τῆς δευτέρας
ἀνάστασις (ἀντίλαμπρος)

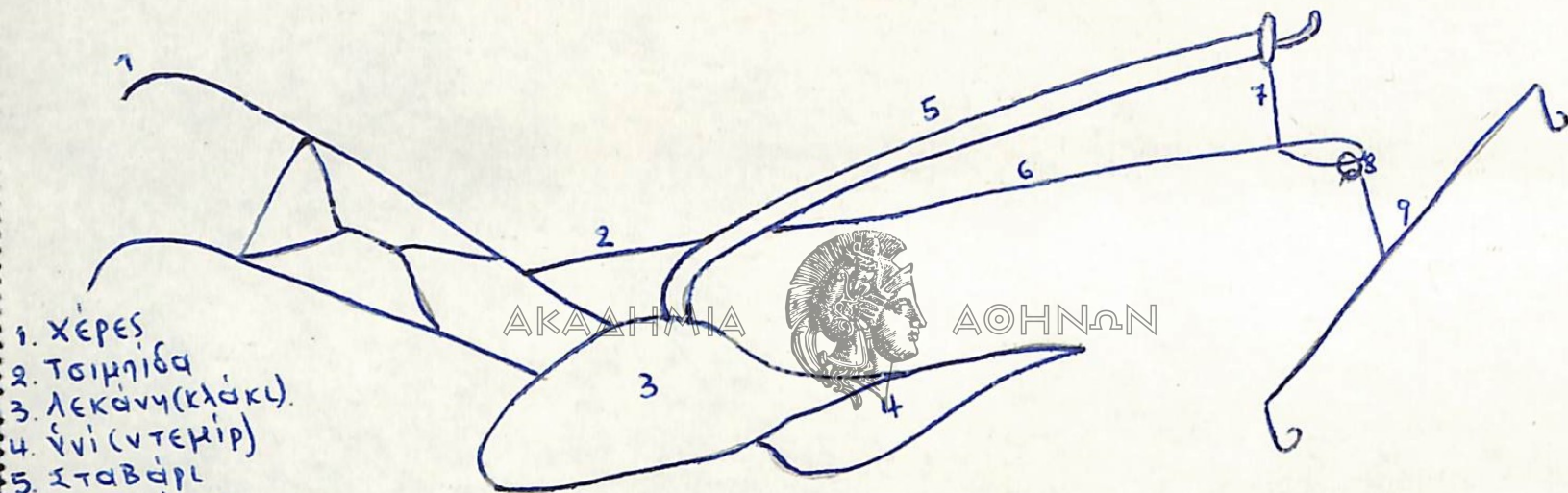
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελ. 3 - Έρωτημα Ε' 1.

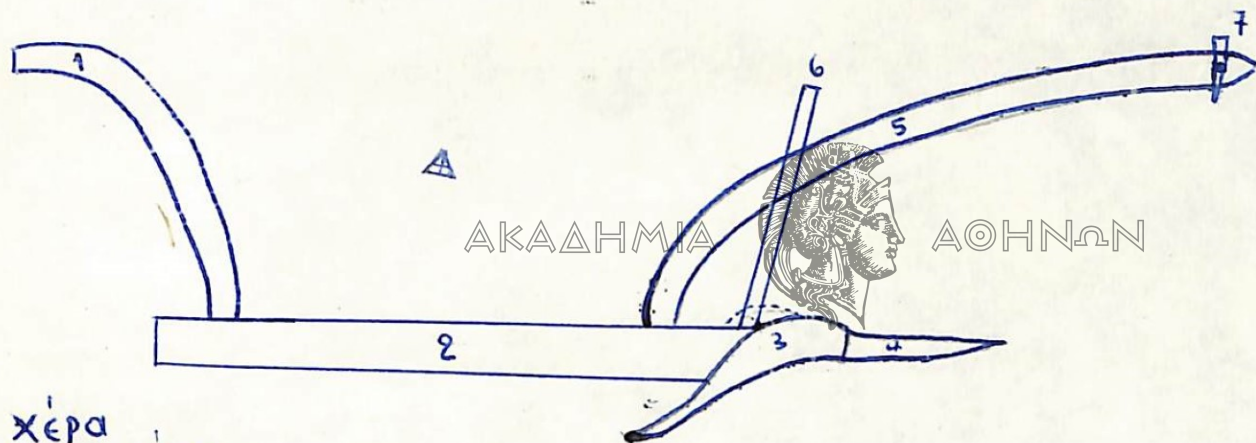
Χρησιμοποιούμενον σιδηροῦν ἄροτρον

1. ΧΕΡΕΣ
2. Τσιμηίδα
3. Λεκάνη (κλάκι)
4. ὕνι (ντεκίρ)
5. Σταβάρι
6. Μανταλα
7. Τσιμηίδα
8. Κρικέλα
9. ὀγιεθίος ζυγός

Σημείωσις ἡ λεκάνη, τὸ σταβάρι καὶ ἡ μὴ διακρινομένη κολάντζα ἐνώνονται ἐπὶ τῆς μὴ διακρινομένης βάσεως. οἱ χερες καταλήχουν ἢ μίᾳ ἐπὶ λεκάνη καὶ ἢ ἄλλῃ ἐπὶ σταβάρι.

Τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

1. Χέρα
2. Κουντούρι
3. Κλάκι
4. Ντεμίρ
5. Ίταβαρι
6. Σηάθι
7. Κατακλείδι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γ Ε Ο Ρ Γ Ι Κ Ο Σ Β Ι Ο Σ

Α'. ΣΠΟΡΑ: οἱ κάτοικοι τοῦ ἀγροτικοῦ χωριοῦ «Κελεμητῆς»
τῆς περιοχῆς Σοκίων - μικρᾶς Ἀείας, ἀνέρχονται εἰς 1000
μέχρι τοῦ ἐκπατρισμοῦ τῶν κατὰ τὸ 1922, ἐκαλλιέρχοντο
δημητριακὰ, ὄσπρια, κηγευτικά, βουβάλι, βαμβάκι, καπνὸν
κ.λ.η. εἰς τὴν εὐφορὸν ηγεδιάδα τοῦ Μαιάνδρου, νοτίως
τῆς μεγάλης, ἣτις εὐρίσκεται ἔναντι τῆς νοτιοανατολικῆς
θάλασσης. Ἡ μεγάλη ἔκτασις καὶ εὐφορία τοῦ γεωργικοῦ χώρου
ἤετρεγον εἰς αὐτοὺς νὰ ἔχουν χωριστὰς περιοχὰς διὰ
τὰς ἀκαφόρους σποράς τῶν καὶ χωριστὰς διὰ τὴν ἐκκλίν-
τῶν πορνίων τῶν. Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἦσαν
αἱ βασικαὶ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ἀκόμη καὶ οἱ διὰ-
φοροὶ βιοτέχναι καὶ ἔμποροι ὑσχολοῦντο παρέρχως
μέτ' ἡγερχίαν, ὅσοι δὲ ἐκ τούτων εἶχον ἄρκετὰ κτή-
ματα ἤφαινον κολλήχους. Ὁ ἐνέοργιος γηγένους δὲν
ἤρκει διὰ τὰς γεωργικὰς ἐργασίας. Οὕτω εἰρχάζοντο
ἄρκετοὶ ξένοι - ἰδίως Σάριοι - εἴτε ὡς κολλῆχοι, εἴτε ὡς ἐρχό-
νται. Αἱ ἰδιοκτηταὶ τῆς περιοχῆς ἀνῆκον εἰς χωρικοὺς,
ἀλλ' αἱ περιβοῦτεραι εἰς χαιοκτῆμονας, Ἕλληνας καὶ
τούρκους εἰς τὰ κτήματα τῶν ὀρειῶν εἰρχάζοντο ἄρκε-

τοὶ ξενοκολίοι ὀνομαστοὶ χαιοκτῆμονες τῆς ἡερικῆς
 ἦσαν ὁ Ἕλλην Μηνόχλου καὶ οἱ τοῦρκοι Χατζηθαῶς
 Χαθανεφέντης καὶ Ζεάμητης. Αἱ κοινότητες καὶ αἱ μονα-
 χεὶς εἶχον ἰδιοκτησίας. Ἡ ἡερικὴ διατηρεῖτο ευχε-
 τωμένῃ ὑπὸ τοῦ πατρὸς. Εἰς αὐτὴν εἰρχάζοντο τὰ
 ὕψανδρα τέκνα τὰ ἔχοντα ἄλλαθ' ὅπως μετ' αὐτοῦ
 διὰ δὲ τὸ ἔριζοντα ὑπῆρχεν ἡ εὐχέρεια εὐρέσεως ἑρχομένων
 ὡς ξενοκολίων. Ἡ ἡερικὴ διατέμετο μετὰ τὸν θάνατον
 τοῦ πατρὸς. Τὰ κοίτεια μόνον ἐλάμβανον μερίδιόν τι τοῦ πατρὸς
 τὰ ἄλλα δὲ ἔμενον ἐν τῇ εὐχέρειᾳ τοῦ πατρὸς. Αἱ
 ἄνδρου δὲ ἔλιγαίνοντο οὔτε μετ' αὐτὴν, οὔτε μετ' αὐτὴν
 κόρη. Μόνον καὶ οὐκ εἶχε τῆς καλαμῆς ἔχιντο εἰς τὴν ἄρ-
 χὴν τοῦ φαινομένου. Χρῆσις χηρικῶν λιθαριῶν ἔχιντο
 μετὰ τὸ 1940.

Μέχρι τὸ 1902 ἦτο εἰς χρῆσιν τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄρο-
 τρον διὰ τὸ ὄργανον τῆς χῆς. Τῇ χρονολογίᾳ αὐτὴν εἰσά-
 γει εἰς τὴν ἀροτρίαν τὸ λεχόμενον Γερμανικὸν ἄροτρον,
 τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐνδιάμεσον τύπον ξυλίνου καὶ σιδε-
 ροῦ μετ' αὐτὴν ἐξαρτήματα τὸ ὄνι (ντεμῖρ), τὴν ἐρῶν
 καὶ τὴν λεκάνην (κλάκι), τὰ δὲ λοιπὰ ξύλινα. Τέλος ἀπὸ τοῦ

1912 ἤρχισεν ἡ χρησιμοποίησις τοῦ μονόπτερου σιδηροῦ ἀρότρου (ηουλουκίου). Τρακτέρ δὲν ἐχρησιμοποιήθη γρὸς τοῦ 1920, ἀλλὰ μετὰ τὸ 1945.

Τὸ ἔτος 1912 θεωρεῖται σταθμὸς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ χρῆσιν γεωργικῶν μηχανημάτων. Οὕτω τὸ ἔτος αὐτὸ οἱ μεγάλοι χαιοκτύμονες Μηνιόχλου καὶ Χαθανεφέντης ἔφεραν ἀριστικὴν μηχανήν, ἑτέραν δεύματος τῶν ἐτόχων καὶ ἁλωνιστικὴν μηχανήν, ἣς ἐλέχθη καὶ γατόσα. Ἀπὸ τοῦ ἔτους αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἀχρηστεύθησαν γεωργικὰ ἔργα, ὅπως τὸ ἐργασιμὸν τοῦ θινάκι, τὸ ψκούλι κ.λ.γ.

Ἡ ἀροτρία εἰς ὅμως συνεχίζεται μετὰ τὸ γατρογαράδοτον ἀλέτρι τοῦ ὁροίου εἶναι ἐν χρῆσει καὶ οἱ τρεῖς τύποι - ξύλινον - χειμανικόν - σιδηροῦν. Τοῦτο εὐρεται γὰντοτε ὑπὸ δύο σώων συνήθως βοῶν, μετὰ δὲ τὸ 1900 καὶ ἀλόχων, δευκμένων διὰ τῶν ζευγῶν τοῦ ζυχοῦ, ὁ ὁροῖος προσβένεται μετὰ σκαινὴ εἰς τὴν κουλλοῦραν, ἡ ὁροῖα μετὰ κατακλείδι γιάνεται ἀπὸ τὸ σταβὰρι τοῦ ἀρότρου. Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατασκευάσαν εἰδικοί τοῦρκοι τεχνῖται οἱ ταχτατζήδες, τὰ δὲ δύο ἄλλα εἶδη ἀρότρου

κατασκευάζοντο εἰς τὰ ἑρχοστάσιο καὶ οἱ χωρικοὶ τὰ ἔργα
μνησθύνοντο ἀπὸ τὰ ἔσοδια.

Τὰ χωράφια προκειμένου νὰ ἐγερθῶν ὀρχώνοντο ἡρώ-
το κέρι ἔνωρῖς ἦν τὰ ἡρωτοβρόχια. Μετὰ τὸ ὀρχω-
μα αὐτὸ ἀναμένοντο αἱ ἡρώται βροχαὶ τοῦ ὀκτωβρίου,
μετὰ τὰς ὁοῖας ἐσηένοντο τὰ χωράφια καὶ ὀρχώνοντο
σταυρωτά. Ὁ ἐπόρος φυλαχμένος μετὰ τὸν ἀλωνισμὸν,
ἀπολυμαίνεται διὰ θεϊκοῦ καλλοῦ (χαλαζόγερτρος) καὶ ἐξέρ-
χεται ἡρὸς νέαν ἐπορὸν. Δὲν ἐγέρταν ἰδιαιτεράι συνή-
θεια ~~κατὰ τὴν ἐνορίαν~~ ~~κατὰ τὴν ἐνορίαν~~ ~~κατὰ τὴν ἐνορίαν~~ ~~κατὰ τὴν ἐνορίαν~~
τῆς συνθεσίας νὰ ἡρωτοβροχῇ, ἐπόρος δευτέρον ἢ τε-
τάρτην καὶ ὅχι ἄλλην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος.

Ἐκ τῶν κηγευτικῶν ἐκαλλιερχοῦντο χεώμηλα καὶ κρόμνα
διὰ τὰ ὁοῖα ἐχίνετο ἐν ὀρχωμα τοῦ χωραφιοῦ τὸν
σεπτέμβριον, δευτέρον τὸν Μάρτιον καὶ ἀμέσως φύτευμα
κατ' αὐλάκας, μετὰ δὲ τοῦτο ἐβάρνισμα σταυρωτά.
Τὸ ὀρχωμα ἦτο ἐρχασία κατ' ἐξοχὴν ἀνδρικὴ. Τὴν
ἡραμονίην τῆς ἐπορᾶς ἐχίνετο ἀριστομὸς ἐπὶ χωράφι
ἀπὸ τὸν ἡρατὴ τῆς ἐνορίας. Οἱ δευχάδες ἐρχαζόμενοι
κάτω ἀπὸ τὸν συνεφιασμένο, φάινοσηριατικὸ οὐρα-

νό, τραχουδοῦσαν ἀρετὰ δίοτικα ὅπως τὸ γαργάτω:

Ἄφεντικό, ἄφεντικό

σέ κάνω καὶ γασάρι

ἅμα θὰ βρέχῃ αὐρίο

δέν γάω στὸ ζευγάρι.

ἄλλοτε δὲ συνδύαζον τὴν ἐργασίαν μὲ ἐρωτικὸς τῶν ἐπι-

θυμίας ὅπως: ἡρωϊ-ἡρωϊ συγκλίνουμε

καὶ τὸ χωριὸ κοιτάζω

βλέπω τὴν πόρτα εὐαλιχτῇ

καὶ βαρυναστέναζω

Τὰ βόδια φορῶντας τὶς τεύχες ὁσπερωμένες στὸ ζυχό,

ἔφερναν τὸ ἀλέτρι-τὸ σταβρι τοῦ ὀρητοῦ εὐρισκόμενοι

μεταξὺ τοῦ ζεύχους τῶν βοδιῶν παινόταν ἀπὸ τὴν

κουλλούρα κι αὐτὴ ἀπὸ τὸ ζυχό - κι ὁ ζευχῆς τὰ

κατγύθνε μὲ τὸ ζεύγ, ἓνα σκοινὶ γοῦ δεινόταν ἀπὸ

τὰ κέρατα τῶν βοδιῶν καὶ κατέλχε στὴ χέρα τοῦ

ἀρότρου. Ἄν ἦταν ἄλοχα τὰ κατγύθνε μὲ χέμια

(ραβιέδες). Διὰ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου τὸ χωράφι

ὀρχώνετο κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ἐνῶ διὰ τοῦ μονό-

πτερου σιδεροῦ ὀρχώνετο περιφερειακῶς.

κατὰ τὸ ὄργανον τὸ κωράφι ἔχωρίζετο μέ αὐλακίαις
εἰς λωρίδας (σάχια) καὶ αὐτὲς χωρίζοντο καθ' ἑτέως
μέ ἄλλες αὐλακίαις σέ σφηρίαις. Ἡ κρήνη τοῦ ἀρότρου
ἦτο σχεδόν ἀποκλειστικῇ διὰ τὴν ἀροτρίασιν. κρήναις
ἐτέρων γεωργικῶν ἐργαλείων, ὅπως τὸ τεσπῆ, τὸ δίκελι,
ὁ κασμάς κ.λ.η. ἐκίνετο μόνον διὰ τὰ μέρη τοῦ δέν-
ῆσανε τὸ ἀρότρον (ἄκρα). Εἰς τὰ δυνατὰ κωράφια,
ἔσθηνον τὰ ὄσθρια καὶ τὴν ρόβη.

Ὁ γεωργὸς εἰς τὸν ἔργον τοῦ δέν ἐκτελεστο τὴν βοή-
θειαν ἐτέρων προσώπων, τὰ ἔργα δὲ ἔκτελετο ὁ ἑαυτοῦ.
Ἡ οἰκογένεια γαρ ἐκίνετο εἰς τὸ ντόμι ὅπως ἐλέγοντο
τὰ ἐξοικὰ καλύβια ὅπου διέμενον αἱ γεωργικαὶ
οἰκογένειαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀροτρίων ἐρχο-
ντων ὅπως ἡ σφοδρά, ὁ φερισμός, ὁ ἀλωνισμός κ.λ.η.
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ. Ὁ φερισμός τῶν λιμνηρικῶν γαλασιότερον ἐκί-
νετο μέ δρεπάνια τὰ ὁποῖα ἔφερον ξυλίνην χειρολαβὴν
καὶ λεπίδαν ὀδοντωτὴν. Τὰ φεριστικά αὐτὰ ἐργαλεῖα
κατασκεύαζον οἱ χύφτοι. Αὐτὰ ἀπὸ τοῦ 1912 ἔχουν
οὐσιαστικῶς ἀποτραβηχθῆ ἔκ τῆς γεωργικῆς χρήσεως,
λόγω τῆς ἐμφανίσεως τῶν μηχανῶν. Παλαιότερον ἐκί-
νετο

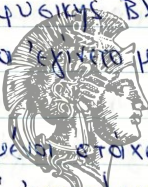
ρισον ὅμως ἀκμήν, οἱ δὲ ἐγιδέξιοι χειρισταὶ τῶν
ἐθαυμάζοντο ὑπὸ τῶν ὀροχωρίων τους. Ἀγαντα
τὰ δημητριακὰ καὶ μερικὰ ὄσπρια, ὅπως τὰ κουκία
ἐθερίζοντο, ἐνῶ τὰ ηερικώτερα ὄσπρια καὶ ἡ ρόβη
ἐκριζώνοντο.

Τὰ δημητριακὰ λόγῳ τοῦ μεγάλου ὕψους εἰς τὸ ὄσπριον
ὑφούντο, ἐθερίζοντο 30-40 ῥόντους ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.
Οἱ στάχυες ῥοῦ ἔμεναι μετὰ τὸν θερισμόν εἰς τὸ χωράφι
ἐλέχοντο μασάκια ἢ ἀγομασώματα. Οἱ θερισταὶ δὲν
ἤκανον τὰ δημητριακὰ πρὸς τὴν ἀγοράν, ἀλλὰ
ὑπὸ αὐτῶν τῶν κερόβολων οἱ ἰδιοὶ τοποθετοῦντες ῥατῆς
κεριές ἐπὶ βεῖρα ἔκαναν μεγάλα δεμάτια, τὰ καλούμε-
να τιστέδες. Εἰς αὐτοὺς οἱ στάχυες δὲν ἐδέοντο καὶ ἤ-
σαν τοποθετημένοι αἱ κεφαλαὶ ῥὸς τὴν αὐτὴν διεύθυν-
σιν. 150-200 τιστέδες ἀγετέλουν ἕνα κοσάκι. Τὰ κοσάκια
τοποθετούμενα ἐπὶ εἰδικῶν ξύλων ευρομένων ὑπὸ τῶν
βοῶν ὀδύχουντο εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ ὅρι-
ος δὲν ἦτο μακρὰν τοῦ θερισθέντος χωραφιοῦ.
καὶ ὁ θερισμὸς ἦτο ἀνδρική ἐργασία. Οἱ θερισταὶ ἦσαν
ἐντόριοι, ἀλλὰ καὶ ἀρκετοὶ ξάμιοι. Οὗτοι ἤμειβοντο

μέ το στρέμμα κατ' ἀγορογὴν εἰς εἶδος. Συνήθως ταῖς
 ἡμέραις 10 καμυλίας κατὰ δὴ ἀριστον 500 στρεμμά-
 των φαχγτό καὶ ὕψος γάρχκετο εἰς αὐτοὺς ὅς το
 ἰδιοκτεῖται. Δέν συνήθιζον νά περικύχουν τὴν μέσιν τα
 μέ ἐπιδεσμὸν τινα· μόνον εἰς τὴν ἀριστερὴν κείραν ἐψί-
 ρουν μίαν κάλτσα γρὸς γροφύλαξιν αὐτῆς. Δέν ἐδίδον
 γροδοκὴν ὡς γρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καὶ τοῦ μηνός
 καὶ ἦν ἀλ' ἔκαμνον ἐναρξιν τοῦ ἀριστοῦ, ὅπως συνέβαινε
 κατὰ τὴν σηορὰν. Τὰς ἡμέρας τοῦ ἀριστοῦ ἤκούοντο
 χαρμὰς ἀλ' ἄλλα εἰς τὸ χωράφιον ἀλ' αὐτὰ ἦσαν
 ἄλκετο μέ το ἀντικείμενον τῆς ἐργασίας, ἐπετεροῦντο
 λαογραφικοῦ ἐνδιαφέροντος ὡς ἔχοντα λαϊκὴν χροϊάν.
 Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἀριστοῦ ἀφγνον ἕνα μέρος
 τοῦ χωραφιοῦ, ἐκλήματα σταυροῦ ἀφέρισαν, χιὰ νὰ τὸ
 συλλέξουν οἱ κοκολοχάδες (μηθασκτεῖδες), εἰς τοὺς ὁμοίους
 ἔδινον καὶ ἕνα τιετέ δωρο χιὰ συγχώριον τῶν ψυχῶν.
 Μετὰ τὸ γέρας τοῦ ἀριστοῦ οἱ ἰδιοκτεῖται γερβίρου
 τοὺς ἀριστὰς γρὰ καὶ λουκουμάδες πρὸ χωράφιον.
 ὡς προαναφέρθη οἱ ἀριστομένοι πρὸς αὐτοὺς δέν ἐδέοντο,
 ἀλλ' ἔχινοντο τιετέδες οἱ ὁμοῖοι γυραίνοντο ἐπὶ μερικὰ

ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον, ἔχινοντο κοζάκια καὶ ἐβύροντο
ὁρὸ τῶν βοδιῶν εἰς ἄλωνα.

Ἀπὸ τοῦ 1908 εὐρέως διεδόθη ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμύ-
λων τὰ ὁρῶα ἐφυτεύοντο τὸ πρῶτον δεκαήμερον
τοῦ Μαρτίου κατ' αὐλάκας καὶ ἐξήχοντο μὲ τὸ ἄροτρον
κατὰ τὰ τέλη Μαΐου. καίτοι ἄνδρα εἶχον μεγάλην ἀγρόδοσιν.
Συγκομιδὴ σαυοῦ δὲν ἔχινετο γὰρ τὴν ὕψαρξιν ἀφθό-
νου τοιοῦτου λόγῳ φυσικῆς βλαστήσεως. Ἡ διατροφή
τῶν ζώων τὸν χειμῶνα ἔχινετο μὲ ἄχυρον, βρώμην, κρι-
δάκα καὶ ῥόβην.

ΑΘΗΝΩΝ

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ: Οἱ ἀγροῖμασι στάχεις μεταφέροντο κατὰ
κοζάκια εἰς ἄλωνα καὶ ἐτοροδετοῦντο κατὰ κυκλικὰς
στῖβας εἰς ἀγρωνιὰς. Ἡ ὕψαρξιν ἄλωνιου ἔχει τὴν
καταχωρὴν τῆς εἰς πολλὰ ἡλαιοῦ χρόνια καὶ οὐδέποτε
ἔχινετο ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
τόπον. Τὸ ἄλωνα κατασκευάσεται ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸν
ἐντὸς τῶν μεγάλων τεμασίων τὰ ὁρῶα ἐσηένοντο
δμητριακὰ καὶ εἰς μέρη κατάλληλα δι' εὐνοϊκὸν φύ-
σιν τοῦ ἀέρος κατὰ τὸ λίκνισμα. Συνήθως καθε
οἰκογένεια εἶχεν εἰς τὸ κῆμα τῆς τὸ δικό της ἄλωνα.

ἔροχὴ τοῦ ἀλωνίσματος ἦτο δλόκληρος ὁ ἰούλιος
 καὶ ὁ μισὸς Ἀύγουστος μέχρι τῆς κοιμήσεως τῆς ἡανα-
 χίας. Δὲν κατασκευάζοντο ἡετράλωνα, ἀλλὰ χιμαίροισι
 οὔντο χωματάλωνα. Ἀὐτὰ κατ' ἔτος ἡρό τῆς ἐνάρξεως
 τοῦ ἀλωνισμοῦ ἐγιοσκεύαζοντο ἡροκείρως, συνισαμένης
 συνήθως τῆς ἐγιοσκευῆς τῶν εἰς ἕκορτάρισμα καὶ
 καθαρισμόν τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ τοῦ ἡέριξ χώρου.
 καὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ ἡ ἡροετοιμασία καὶ ἡ ἐνάρξις δὲν
 ἔχιντο εἰς ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν, ἀλλ' ὅποτε ἡε-
 ρατοῦτο ὁ ἡέριμος καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν ἐσάχων
 καὶ ὅποτε εὐρίσκοντο ἀλοχόργες.
 Δὲν ὡῆρχεν ἀλωνόστυλος εἰς τὸ μέσον, ἀλλ' ἀηλῶνοντο
 οἱ ἐσάχες κυκλικῶς, ἡεριφερειακῶς τοῦ ἀλωνιοῦ μεταφε-
 ρόμενοι ἀπὸ τῆς ἀημνιας. Μόνον ἄλοχα ἐκρησιμοποι-
 οὔντο διὰ τὸν ἀλωνισμόν. Εἰς καθ' ἑομάδα ἀλωνισμοῦ
 μετεῖχον 5 ἄλοχα, ἐκ τῶν ὅποιων τὰ 4 συνδέοντο
 διὰ κοινὸν σχοινίου (τσατιμῶ) τὸ ὅποιον ἐσχημάτιζεν
 ἀηλειῆς εἰς τὸν λαιμόν τῶν, τὸ δὲ ἡέμητον (ἡ ντερέκα
 ὅπως ἐλέχτο) ἐκράτει αὐτὰ διὰ σχοινίου. Τὴν ντε-
 ρέκα ἡού ἦτο καὶ τὸ δυνατότερον ἄλοχον ἐκράτει

ὁ ἀλοχάρης (ἀλωνάρης) ἡμερησίως ἐκρησιμοποιοῦντο
 δύο γεντάδες ἀλόχων. Ἡ πρώτη ἀλώνιζε ἀπὸ εἰς 10 η.μ.
 ἕως τὸ μεσημέρι καὶ ἡ δευτέρα 2-4 μ.μ. Τὸ αὐτὸ
 ἔγαναν λαμβάνετο καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας, διότι ὕμνη-
 χεν ἀλῶνι γοῦ ἔβγαζε 200 καμηλιεὶ καρηοῦ-δύλα-
 εῖ 4.800 ἡνῶκια - καὶ ἐκράτει 4-5 ἡμέρες.
 Τὰ ἄλοχα δὲν ἔεργον δουκῶνα (ντουβένι). Τοῦτο
 ἐκρησιμοποιεῖτο περικῶς εἰς ὀρεινὰς ἡεριοχὰς διὰ μικρὰ
 ἀλῶνια. Ἐρχαλεῖα κρησιμεύοντο κατὰ τὸ ἀλῶνισμα
 ὕβαν ἡσαν τὰ δουλῶνια ἀκροῦσαι μετὰ ὅταν ἐκβρίον
 τὸ ἀλῶνι ἡρώτο κέρι, τὰ φρούλια γὰρ τὸ δεύτερο κέρι
 καὶ οἱ ἡηροῦνες. Ὁ ἀλοχάρης ὀδηγοῦσε τὰ ἄλοχα μέ-
 σκαινὶ μήκους 4 μέτεων καὶ ἐπὶ ἄλλο του κέρι ἐκράτει
 καρουτεῖ. Τὰ ἡρὸς ἀλωνισμὸν ἐπὶ χυὰ ἔεργοθετοῦντο
 ὅλα εἰς μίαν ἐτρῶσιν, ὅταν δὲ ἀλωνίζοντο καὶ ἡρὶν
 ἀκόμη λικνισθοῦν ἔλέχοντο καρηάνι. Οἱ ἀλοχαρῆδες
 ὕβαν εἰδικοὶ διὰ τὴν ἔρχασιν αὐτὴν καὶ ἀλῶνιζον
 μετὰ δικὰ τους ἀεκημένα καὶ αὐτὰ διὰ τὴν κο-
 ἡγιαστικὴν ἔρχασιν τοῦ ἀλωνισμοῦ.
 Ἄτερον μέσον χωρισμοῦ τοῦ καρηοῦ ἀπὸ τοὺς ἐπὶ χυς

δέν ἦτο εἰς χρῆσιν, γλῆνι τοῦ ἁλωνισμοῦ. Εἰς τὰ ὄρεϊνά
μόνον μέρη ἔκοιάνιζον μικρογοσώγτες ὀσπρίων.
Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ ὁ κόρηανος κατεσκευάζετο ἀπὸ ἁχρί-
ξυλο (ἁχρίος, κουμαριά, ηρινάρι), εἶχε μῆκος 1-1,5 μέτρον
καὶ ἦτο στροχχυλός. Τὸ κοιάνισμα τῶν ὡς ἄνω γοσώγ-
των ὀσπρίων (ψακῆς-λαβουριῶ, ρεβιδιῶν) ἔχινετο ἐπὶ ἁλῶ-
νι, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τοῦ σπυρίου, ἐπὶ τὸν ληνό (ηατυτῆρι) κ.τ.η.
Ὅθεν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ παραχωροῦ. Στά-
ξεις δημογενητικῶν οὐδέποτε ἔκοιάνιζοντο.

κατὰ τὸ ἁλωνισμὸν ἐλέγοντο τραχοῦδαι, ἀλλ' οὐκ ἐκε-
κὰ μὲ αὐτό. Ἦσαν κυρίως διαφορά λαϊκὰ καὶ ἀνατο-
λίτικοι ἁμανέδες. Χρῆσις ἁλωνιστικῆς μηχανῆς ἔχινε
πρῶτον τὸ 1912, προσημειούμενης ὑπὸ χαιοκτυμῶνων
ἀρχικῶς δι' αὐτομικῆν, ἀλλὰ καὶ δημοσίαν χρῆσιν.

Λίχνισμα: οἱ ἁλωνισμένοι δασκυνες οἱ ἔτοιμοι πρὸς λί-
χνισμα λέγονται χαρμόνι. Οὗτοι συσσωρεύονται μὲ τὸ
καρηολοῖ (ἀρινάκι) εἰς πολλοὺς στροχχυλοὺς σωρούς (λόγω
τῆς μεγάλης γοσώγτης ἐτάχυν) καὶ λυχνίζονται ἀνάλοχα
μὲ τὸν καιρόν. Πρὶν τὸ λίχνισμα δηῖσκεν ἡ συνήθεια
ναί καρφώνεται ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ ἓνα καρηολοῖ.

Τοῦτο χινόταν ἀπὸ περιέρχεια χιὰ νὰ χωρίζουν ῥοές
καμηλιές ἦταν ὁ καρρὸς περιρρῶν. ἤξεύχισαν γῶς ὅταν
κινόταν τὸ καρρολόϊ ἦσαν κριθάρη μὲν 40, σιτῶρι
δὲ 50 καμηλιές. Τὸ ἀνέρισμα χινόταν μὲ τὸ καρρολόϊ
“ὅλοι οἱ ἄνδρες-χωρροὶ ἔχνῶριζον καὶ ἐλίχνιζον. Ἡ-
ῖρρρον ὅμως καὶ εἰδικοὶ λικνιστᾶι ἐπ’ ἀμοιβῇ, οἱ
δὲ λίαν ἐηιδέξιοι (καὶ ὑῖρρρον ἀρκετοὶ) ἐθαυμάζοντο
καὶ ἐευζυροῦντο ὑπὸ τῶν ἄλλων χωρρῶν καὶ ἰδίως
τῶν χυναικῶν.

Τὰ ~~καρρῶν~~ ~~τεμάχια~~ ἐτάχυντο γὰρ ἔμειναν μετὰ τὸ
λικνισμὸν ἐλέχοντο κότσαλα διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν
τοῦ καρροῦ ἀπ’ αὐτῶν χινόταν δεύτερο ἀλώνισμα,
ἀποδίδον ῥολλῶκε καὶ 15 καμηλιές καρρὸ.
διὰ τὸ δεύτερο ἀλώνισμα ἐξεύοντο ευχρῶνως 3 ὁμάδες
ἀπὸ 4 ἄλοχα ἑκάστη, ἐκ τῶν ὁροῖων τὰ 3 τεατιρᾶ
καὶ ἡ ντερέκα. Δέν εἶχεν ἰδιαίτερον ὄνομα τὸ ἀλῶ-
νισμα αὐτὸ καὶ συνηθίζετο διὰ τὸν εἶτον.
Ἡ διαλοχὴ τοῦ καρροῦ ἀπὸ τὰ κότσαλα μετὰ τὸ
λικνισμὸν χινόταν μὲ τὸ δριμόνι (δερμόνι) καὶ μὲ
στενώτερον κόσκινο, διὰ κοσκινίσματος.

Δέν συνηθίζουντο ιδιαίτερα ἔθιμα κατὰ τὸ λίκνισμα.
 Ὁ ἔτοιμος ἡλέον καρπὸς χινύταν εὐρὸς μὲ τὸ φυτῶρι,
 σταυρωνόταν μὲ τὸ κορηλόϊ καὶ ἐμνηχνύετο τοῦτο
 εἰς τὴν κορυφὴν του. Ἀκολουθῶς κατεβάλλοντο αἱ ὀφει-
 λαι ἡρὸς τρίτους εἰς εἶδος ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. Ἰδοὺ
 ἦσαν: α) ἡ Δεκάτη εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν ἐκ
 12,5% (Ἀπὸ τοῦ 1914 ἐξ 25% λόχῳ τῶν πολέμων). Εἰς τὸ ἁλῶ-
 νι ἤρχετο ὁ τούρκος δημόσιος (δεκατιεὺς ἢ δεκατιό-
 ρης) ὁ ὁποῖος δεκάτιζε τὸν καρπὸν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ
 ἀρχοφυλακικοῦ. ἡ μετράει ἔχινετο μὲ τὸ ἡνάκι (ἡνάκι=12
 ὀκάδες ἡερῖου). Ἔδινε ἀηόδειζι εἰς τὸν χωρὸν καὶ ἐκεῖνος
 δημοχρεοῦτο νὰ μεταφέρῃ εἰς κρατικὰς ἀγορᾶς τὴν
 ἀναλοχοῦσα δεκάτη, τὴν ἀναχραφομένην εἰς ἀηόδειζι,
 καὶ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τοὺς τούρκους ἀγορᾶκαρίους
 (ἀμηναρτζήδες). β) τὸ Ἀρχοφυλακιάτικο, ἦτοι 4 ἡνάκια κατὰ
 ζευχαριὰ καὶ 1% ὡς ἀμοιβὴ διὰ τὸν κόπον του εἰς τὸ δεκά-
 τισμα ὡς βοηθοῦ τοῦ δεκατιόρη. γ) τὸ ἁλωνιάτικο καὶ
 τὸ λίκνισμάτικο κατ' ἀποκορὴν. Τὰ παλαιότερα μέτρα
 μετρήσεως τῶν δημητριακῶν ἦσαν τὸ ἡνάκι=12 ὀκάδες
 καὶ ἡ καμυλιά=24 ἡνάκια.

ο ἀγορέων καρπὸς ἀγεσθαι κεύετο εἰς τὰς οἰκίας
 ἐντὸς μεγάλων θυλίνων ἀμφορίων. τὸ ἄχυρον ἀγε-
 σθαι κεύετο εἰς τὰ ἀχυρόνταμα τῶν χωραφίων, καθὼς
 καὶ εἰς εἰδικῶς ἡρὸς τὸν σκοθὸν αὐτὸν ἀνοιχομένους
 λόγκους οἱ ὁρῶσι κατόηιν ἐσκεπάζοντο μὲ κῶμα.
 "Εἰ μέρος τοῦ ἄχυρου ἔηλεῖτο.

Διαλοχὴ τοῦ θόρου διὰ τὸ ἐρόμενον ἔτος δὲν
 ἔχινετο συνήθως. Μερικοὶ μόνον ξεχώριζαν κατὰ
 τὸν ἄριστον καὶ ἔκοβαν τὰ μεγάλα στῶχυα καὶ
 ἐκ τούτων τὰ μέγιστα τμήματα τὰ ἄθροισμα ἔκοθον.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

"Αναμμε φωτιᾶς κατ' ἑθῆμοι ἐλάμβανε χώραν κατὰ
 τὸ γάεκα (κόψιμο τοῦ Ἰούδα) καὶ τὴν ἑσπέραν τῆς
 23^{ης} Ἰουνίου. ἡαραμονῆς τῆς μνήμης Ἰωάννου τοῦ
 προδρόμου. Συγκεκριμένως ἡ πρώτη πυρὰ ἐλάμβανε χώραν
 τὴ λαμρὴν τὸ μεσημέρι μετὰ τὴν δευτέραν Ἀνάστα-
 σιν (Ἀντίλαμρην) εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ τὴν ὥραν
 τοῦ ὁ κόσμος ἔξῃρχετο τῆς ἐκκλησίας. Ἀπὸ τῆς προ-
 τεραίας νεαροὶ καὶ παιδιὰ κατεσκεύαζον ἀχυρένιο
 ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἐντὸς τοῦ ὁρῶσι καὶ εἰς

καίρια συμεία (κεφαλή, κοιλία κ.λ.π.) ἐτοροθέτουσαν βαρε-
λότεα καὶ ἄλλας ἀκινδύνους ἐκρηκτικὰς ὕλας οὕτω
ἐνῶ ἑκαίετο ὁ Ἰούδας ἐκρήγνυνται αἱ ὕλαι αὐταί,
γερῶσαι μακρὰν τεμάχια καιομένων ἀχύρων καὶ
εμφιουργοῦσαι θόρυβον. Διὰ τοῦ ἑδίου τούτου
οἱ χριστιανοὶ ἐκδικοῦντο τὸν Ἰούδα διὰ τὴν προ-
δοσίαν του. Τὴν ὥρα τῆς ηυρᾶς καὶ τῶν κρότων ὁ
κόσμος ὀρῶεται ἀπὸ τὰς φωνάς, μερικοὶ ηυροβολοῦν
καὶ ἄλλοι λένε:

«**ΑΚΑΛΗΜΙΑ** καὶ χαρὰ ὅλους τὰς βουβὰς
καὶ τοῦ χέρου τοῦ Ἰδοῦ, που ηελέκα τὰ καρφιά
τοῦ χριστοῦ νὰ καρφωθῇ, ντοῦμ στος Ὀβριού τ' αὐτίη».
Ἡ δευτέρα ηυρά ὡς προελέχθη ἐλάμβανε χώραν
τὸ ἑσπέρας τῆς 23^{ης} Ἰουνίου στὶς αὐλές καὶ στοὺς
δρόμους τῶν συνοικιῶν. Δέν εἶχε ἰδιαιτερον ὄνομα
ἢ ηυρά αὕτη καὶ ἀνάητετο ἀπὸ νεαροῦ καὶ παιδιᾶ.
Παλαιότερα ἐκρηγόμενον τὰ κλαδιά τὰ χρησιμο-
ποιθμένα ἀπὸ τοὺς μεταξοσκώληκες γιὰ νὰ πλέξουν
τὸ κουκούλι τους, ἐκ τῆς ἀηλοϊκῆς ἰδέας ὅτι οἱ μετα-
ξοσκώληκες γεννῶσθαι ἀπὸ τῆς ἡληχῆς τοῦ Ἰωάννου.

Ἀρχότερον ὅμως τοῖς ξύλα, οἱ θάμνοι κ.λ.η. συλλέγοντο
 ἐκ τῶν χύρω δασῶν καὶ συνεκεντροῦντο ἀπὸ τὰς πα-
 ραμονὰς δι' ὁραδικῶν ἐξορμήσεων τῶν νεαρῶν
 καὶ ἐκ χειτονιάς. Συνυφίζοντο ἡδημάτα τῆς φωτιᾶς
 μετὰ ευχρόνου ἀγαγγελίας βωρολοχικῶν ποιημά-
 των αὐτοκεδίων ὡς καὶ ἑτέρων εκωητικῶν τοῦ ἔρω-
 τικοῦ βίου τῶν κατοίκων τῆς χειτονιάς ὅπου ἀνάητε-
 ται ἡ γυρὰ. Παλαιότερον συνυφίζετο μετὰ τὴν γυρὰ
 νὰ ψήνουν στῆν ἐσάκκῃ ἐσάκκα καὶ νὰ τὰ τρῶνε
 χιὰ νὰ μὴν ἄρρωσταίνου. Ἄλλοι πάλι ἐσάκκα ἔφθινον
 μετὰ τὴν ἐσάκκῃ αὐτὴ τὰ ἡδύα τους χιὰ νὰ μὴν πα-
 θαίνου τὸν χειμῶνα κρυόμητες (κρυοπαχήματα).

Ἡ συλλογὴ ἔχενετο εἰς: Μαυρατζαίους - Σάμου
 πληροφορητής: δ Νικόλαος Χατζημανώλης
 ἡλικία: 83 ἔτων

Γραμματικαὶ γνώσεις: Ἀγράμματος
 Τόπος γεννήσεως: Κελεμηέσι - Σοκίων Μ. Ἀείας
 ἐξ οὗ ἐξεπατρίσθη ἐλθὼν εἰς
 Σάμον τὸ 1922.

Συλλογείς: [Γεώργιος Κρόκος]

Ιδιότης: [Διδάκτορας]

Χρονολογία: [Από 1^η έως 30^η Σεπτεμβρίου 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

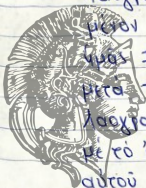
Αριθ. Πρωτ. 150

» 21/6/62 62

«Υποβολή Έρωτηματολογίου μετά
λαιογραφικής Έργασίας Διδ/λου
Γεωργίου Κρόκου»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΤΗΝ

Προς
Τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν Δημοτικῶν
Σχολείων Σάμου
Εἰς Σάμον

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ
υποβάλωμεν συνημμένως διὰ
τὰ καθ' ὑμᾶς, ἑρωτηματολόγιον
τοῦ κέντρου ἐρεύνης τῆς ἑλληνικῆς
λαιογραφίας, δεόντως ευρηγητηρω-
μενον ὑπὸ τοῦ διδ/λου τοῦ ὑφ'
ὑμῶν Σχολείου Γεωργίου Κρόκου,
μετὰ τετραδίου περιέκοντος
λαιογραφικὰς συλλογὰς σχετικὰς
μετὰ ἑρωτηματολόγιον τοῦ
αὐτοῦ διδ/λου, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς
ὑφ' ἀριθ. πρωτ. 2735/19-8-70 ὑπετί-
ρας Διαταχῆς πρὸς αὐτόν.

Εὐχαιρέτατος
Ὁ Διευθυντής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΟΚΟΣ

ΞΕΝΑ ΜΑΥΡΑΤΖΑΙΟΙΣ Τῇ 5^ῃ-10-1970

Συνημμένα: 1 ἑρωτηματολόγιον
1 τετράδιον λαιογραφικῆς
ἐργασίας.